

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmæ Virtvtvm, Ac Vitiorvm , Tomus ...

Guilelmus <Peraldus>

Lvgdvni, 1585

De diuisione superbiæ affectus. Et primo de præsumptione, & de triplici
damnos quod ex ea prouenit. Cap. V.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46161](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46161)

posuerit. Et de bonitate eius male sentit, cum credit quod aliis Deus non sit bonus, nisi sibi: vel credit quod aliis sit parum bonus, in quo Deo derogat. Vnde super illud Matt. 5. Qui dixerit, fatue: dicit glo. Non modicus furor est, quē Deus sale sapientiæ condidit, in fatuatū dicere, & salietī Deo derogare. ¶ Quarto, iniquus est talis in Deū: quia dum ipse Deus est magnus in se, in eo quodam modo paruus est, cum contrario modo oporteat esse. Oportet enim hominē minui, vt Deus in eo crescat: iuxta illud præcursoris Ioan. 3. Illum oportet crescere, me autē minui.

¶ *Quod sit magna iniquitas, se præferre aliis, quantum ad proximum.*

In proximū verō iniquus est, qui se præfert aliis, dupliciter. ¶ Primo quia præsumit proximū iudicare, in quo nō habet iudicium, & cōtra prohibitionem domini, Matt. 7. Nolite iudicare, & nō iudicabimini. & Apost. Rom. 14. Tu quis es qui iudicas seruum alienū? Domino suo stat aut cadit. ¶ Secundo, quia iniquē iudicat eū, & quasi habet stateram dolosam, cum pro vno peccato quod scit de proximo suo, ei præponit se, cum se sciat multa peccata cōmississe. Præterea nescit circūstantias peccatorū in proximo, quæ multū possunt diminuere peccatum eius: nescit enim qua intētionē fecit, vtrum ex surreptione vel debilitate, vtrū ex ignorantia vel ex certa sciētia, vtrū casu vel ex proposito & vtrū ex vehemētia tētationis. Itē pro ridiculosa argumētatione quā nō auderet etiā recitare in scholis, proximū suū iudicat malū, vel pro aliquo leui signo. De hac statera, Pro. 11. Statera dolosa abominatio est apud Deū: qui sapiēs esset, lōge peccata sua maiora q̄ aliorū æstimaret, eū melius cognoscat circūstantias peccatū suū aggrauantes, quā circūstantias quę aggrauant peccata aliorum. Vnde Bern. Qui perfectē se metipsum examinādo intelligit, suo peccato nullius peccatū par esse existimat, quod non sicut suū intelligit. Homini qui se præfert aliis qui de se solo bonā habet opinionem, quandoq; ita accidit, sicut accidit Amā, qui de se solo credebat q̄ à rege esset honorāndus, eū à rege esset suspendēdus, Esther 6. Cogitās Amā in corde suo, q̄ nullum aliū rex nisi se vellet honorare, respōdit, &c. Et subditur, q̄ suspensus est Amā in patibulo quod parauerat Mardocheo: Mardocheū verō quē Amā suspendere voluit, rex honorari præcepit. Sic ille qui alium iudicat, quandoque est condemnandus: & qui ab eo iudicatur, ad regnum est sublimandus.

De diuisione superbiæ affectus. Et primo de presumptione, & de triplici damno quod ex eā provenit.

C A P. V.

Super

Superbia affectus, diuiditur in præsumptionem, & appetitum propriæ excellentiæ. Primo igitur prosequemur de præsumptione. De qua primo ostendemus quantum præsumptio homini sit timenda. Secundo præsumptuosos homines fatuos esse. Tertio distinguemus diuersas species præsumptionis. ¶ Tripliciter potest ostendi quod valde timenda est præsumptio. ¶ Primo per hoc, quod dominus cum tanto damno & iactura animarum voluit huic morbo mederi. Ideo enim distulit incarnari longo tempore, ut præsumptio in homine destrueretur. Noluit enim venire donec homo de lege naturali & scripta conuinceretur, quod neutra iuuari potuisset. ¶ Secundo per hoc quod dominus aliquando viros sanctos permittit cadere in aliquod manifestum peccatum mortale, ne de se præsumant. August. Audeo dicere, superbis esse utile cadere in aliquod apertum & manifestum peccatum, vnde sibi displiceant, qui iam sibi placendo ceciderat. Salubrius enim sibi Petrus quando fleuit displicuit quam placuit quando præsumpsit. ¶ Tertio per hoc, quod multiplex damnum provenit ex præsumptione: & est triplex damnum quod inde provenit. Deus enim præsumenti de se, auxilium suum subtrahit: subtracto Dei auxilio homo in bono non proficiet, & eandem in malo corrumpit. De primo, Iudith 6. Præsumentes de se & de sua virtute gloriantes humilias. De secundo super illud Psalm. Infirmata est, tu verò perfecisti eam. Non firmaretur, inquit August. nisi infirmaretur. Idem, Multos impedit à firmitate præsumptio firmitatis. De ruina quam facit præsumptio, patet in Petro, qui vilius omnibus corruit, quia præ ceteris præsumpsit. De præsumptione eius Marci 14. Et si omnes scandalizati fuerint in te, sed non ego. & Luc. 22. Domine, paratus sum tecum in carcerem, & in mortem ire. De ruina eius, Matt. 26. qualiter ad vocem ancillæ Christum negauerit. Vnde August. loquens ei: Vbi dixisti, sufficio, ibi defecisti: vbi tibi placuisti, ibi periisti.

¶ *De fatuitate illius qui de se præsumit.*

FATUITAS verò de se præsumptiuum ostenditur, Primo per verba scripturæ quæ infirmitatē humanā ostendunt. 2. Cor. 3. Non quod sufficētes simus aliquid cogitare ex nobis, &c. Si non sufficit homo ad bene cogitandum quod minimum est inter bona opera, quomodo sufficit ad alia? Io. 6. Nemo venit ad me, nisi Pater meus traxerit illum. Itē dicit Ecc. Cantic. 1. Trahe me post te, ibi dicit Beatus in persona ecclesię: Domine, scio me nequaquam esse peruenturum ad te, nisi gradiendo post te. Sed neque hoc quidem, nisi adiutus à te. Ideo precor ut trahas me post te. Beatus siquidem est, cuius auxilium

xilium abs te. Ascensiones in corde suo disposuit in valle lachrymarum, peruenturus quandoque ad te in mōribus gaudiorum. Osee 13. Ex te perditio tua Israhel: tantummodo ex me auxilium tuum. Et Psal. dicit homo: spiritus vadens, & non rediens, quia per se vadit homo ad peccatum, sed per se non redit. Navis per se descendit in rapida aqua, sed per se non ascendit. Piscis per se intrat in nassam, sed non per se exit. Terra spinas & tribulos per se profert, sed nō profert per se triticum. Sic homo per se potest facere malum, sed non bonum. Io. 15. Sine me nihil potestis facere. Vnde August. loquens de negatione Petri, dicit: Hic cognoscitur quā verum sit, Sine me nihil potestis facere. Ecce ad vnus auræ impulsus firmissima columna cōtremuit. ¶ Secundo per collationem imbecillitatis nostræ ad fortitudinem hostium nostrorum: nos enim sumus quasi locustæ gigantibus infernalibus comparati, qui sunt hostes nostri. Valde ergo fatuus est, qui de se præsumit. In Deo tamen possumus etiam gigantes vincere. vnde Origenes super Numeris, vbi loquitur de exploratoribus missis à Moysē. Vult dominus Iesus res mirabiles facere, vult de locustis superare gigantes, & de his qui in terra sunt cælestes vincere nequitas. ¶ Tertio exemplis vitorum fortium, qui corruisse leguntur. Sicut exemplo Petri. Dauid, Salomonis, & similibus. Gregorius, Dauid cadente nemo superbiat. Multos legimus in monte præsumptionis corruisse. vnde multum fugiendus esset mons iste. vnde Augustinus: Multum instrenuus est, qui illuc ire contendit, vbi multos corruisse conspicit. In monte hoc ceciderunt qui operatur iniquitatem. Præcipue potest agnosci fatuitas præsumptium de se per experientiam propriæ imbecillitatis. Leuem enim correctionē vel modicum verbum sustinere nequimus. Quomodo ergo magna præsumimus, qui modicum non possumus? Fatuitatem præsumptium de se insinuat nobis Salomon, Prou. 14. dicēs: Sapiens timet, & declinat à malo: stultus transilit & confidit.

¶ *De quatuor speciebus præsumptionis.*

SI QVITVR de speciebus præsumptionis. Et possum⁹ distinguere quatuor species ipsius. ¶ Prima species est, quādo aliquis præsumit, qđ alij nō præsumunt. Sicut illi qui noua præsumunt præferētes se antecessorib⁹ suis, & qui corā aliquibus sibi equalibus, vel maioribus præsumūt qđ nō ipsi. Ad hanc speciē præsumptionis videtur referri illud Ecc. 32. Audi tacēs simul & quærēs, & in medio magnatorū loqui nō præsumas. ¶ Secunda est, qñ aliquis præsumit, de quo præsumendū nō esset. Vt cum aliquis præsum

præsumit de viribus suis, vel de amicis carnalibus, vel de diuitiis. Contrâ videtur pertinere q̄ dicitur Iere. 17. Male dicitur homo qui confidit in homine, & ponit carnē brachiū suū. Et dicitur: Benedictus vir qui cōfidit in domino, &c. Et illud Ela. 26. Ecce cōfidis super baculū arundineū contractū istū, super Agripitū: cui si inuixus fuerit homo, intrabit manum eius, & perforabit eam. Et illud Prouer. 11. Qui cōfidit in diuitiis suis, corruet.

¶ Tertia est, cū quis præsumit aliquid ante tēpus: vt cum quis præsumit de victoria, qui est adhuc in pugna. Ad quod refertur illud Iob, 12. Memēto belli, nec vltiā addas loqui. Et illud 3. Regum 20. Non gloriatur accinctus æquē vt discinctus. Et vocat glossa accinctū illū, qui indurus est armis, & adhuc est in acie. Discinctū verò, qui victor est, & iam arma deposuit. Ad idē potest referri quod dixit quidā pater cuidā fratri diecti: Ego sum mortuus mundo. Et si tu mortuus es, ait, pater diabolus tamen mortuus non est. Ad hanc speciē præsumptionis pertinet, quando aliquis præsumit de perfectione, qui adhuc est in inchoatione. Quantūcunque aliquis profecerit, semper reputare se debet incipientem. vnde Eccl. 18. Cum consummauerit homo, tūc incipit, &c. Greg. in Moral. Nescit mens per torporē veteralesse, quæ semper studet per desiderium inchoare. Idem: Si à bonis inchoatis nolimus lassescere, valde necesse est, vt semper ea credamus nos inchoare. Vnde David: Et dixi, Nūc ceppi. & Ier. 3. Patrē vocabis me, & post me ingredi non cessabis. Et Eccl. 43. A luna signū diei festi luminare quod minuitur in consummatione mēsis. Sic vir iustus quāto perfectior efficitur, tātō in oculis suis minuitur.

¶ Quarta species præsumptionis est, quādo aliquis præsumit quod exibat à peccato cum voluerit. cū tamē casum in peccatū modo cauere nō possit, de qua præsumptione Ecc. 29. Repromissio nequissima multos perdidit. De hac præsumptione dictū est amplius vltimo capit. circa finē, de Luxuria. Ad hāc etiā speciē pertinet, quādo aliquis insufficiens recepit curā animarum, & promittit se alios à lupo infernali liberare, cū ipse iam sit in ore ipsius. Ad destruendū vitium præsumptionis posuit dominus hominem iam formatū in paradiso: vt legitur Genesis 2. Ipse homo non posuit se ibi, imo etiā positus à Deo ibi stare non potuit. Quomodo ergo in cęlesti paradiso se viribus suis ponet!

De appetitu propria excellentia, qua in tres species distinguitur.

Et primo de appetitu dominij, & eius detestatione.

C A P V I V I.

Distum